

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția :
Piața Unirii No. 3.
Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

EMINENȚA SA
ANGELO MARIA CARD. DOLCI

Eminența Sa Cardinalul Dolci

Așa este firea omenească: te bucuri când pe un prieten ori binevoitor al tău îl ajunge un noroc. Excelența Sa, fostul nunțiu al României, Angelo Maria Dolci, ni-a fost mai mult ca prieten, mai mult ca binevoitor: a fost un adevărat devotat, un sincer și înflăcărat iubitor al acestei Țări. Cei ce l-au cunoscut de aproape, cei ce au avut prilejul să stea de vorbă cu el asupra chestiunilor publice, s'au putut convinge cu câtă râvnă și sinceră dragoste urmărirea realizarea binelui acestei țări, cu câtă dragoste propunea la Vatican rezolvirea chestiunilor publice curente în favorul României. Ca unul care am avut nemeritata onoare de a-i face pe locțiitor de secretar timp de câteva luni, îndată după venirea Sa ca nunțiu la București, m'am putut convinge despre aceasta din proprie experiență. În lucrurile mari și mici nunțul Dolci încerca totdeauna să împace interesele mari ale catolicismului cu binele acestei Țări. Nu e vorbă să facem indiscreții, dar în general se poate spune, că nu era chestiune la ordinea zilei, ce trecea pe la nunțiatură, în care nunțul nostru să nu fi căutat cu grije în ce mod s'ar putea satisface mai bine interesele românești și această soluție o propunea totdeauna la Roma pentru a fi acceptată. (Între altele multe amintim numai cazul muzeului Ipolvi din Oradea, ori complectarea scaunului episcopal latin tot de aici, după moartea episcopului magnat Széchenyi, în cari nunțul a dat prețios concurs și sprijin guvernului român, în soluționarea acestor chestiuni la ordinea zilei, conform intereselor românești). Dar alții, cari au avut contact mai intim și mai îndelungat cu nunțul Dolci, știu și alte mai multe și nu cred să se găsească unul dintre aceștia, cari să nu confirme pe de-antregul cele spuse mai sus.

Cât iubea nunțul Dolci pe Români se vede și din aprecierea ce o avea despre bărbații de Stat Români. Să știi, zicea el într'o zi, că voi Români aveți diplomați foarte buni; s'ar mândri oricare națiune mare cu ei.

De aceea este explicabilă și bucuria ce a cuprins pe toți fiii buni ai acestei Țări, când au auzit de marea cinste ce l-a ajuns pe nunțul nostru Ex. Sa *Angelo Maria dei Conti Dolci*, precum și onorurile și manifestațiunile de dragoste de cari a fost împărțit, începând dela Majestatea Sa și Guvernul Țării, până la cel din urmă preot sau cetățean cunoscător întrucâtva a culiselor diplomatice; deoarece distincția de-a fi fost ridicat la marea demnitate de cardinal a ajuns pe un om, pe un prieten devotat și iubitor până la înflăcărare al acestei oropsite Țări Românești.

A schița, și numai sumar, viața și activitatea de 30 de ani de arhierie și diplomație a Eminenței Sale noului cardinal **Angelo Maria Dolci**, ar fi o imposibilitate, în cadrele unui articol de gazetă. În general

putem să spunem, că pe unde a umblat, l-a caracterizat fact, prudență și afecțiune caldă față de Țările prin cari a trecut.

Descendent al unei nobile familii de conți, Eminența Sa Cardinalul Dolci se născu la 12 Iulie 1867 în Civitella di Agliano, în dieceza Bagnoreggio, în Italia; dar dânsul se considera todeauna Orvietan, deoarece de Orvieto îl lega tradiția familială, fiind el descendent al familiei de conți Montemarte care dădu în evul mediu câteva exemplare de bărbați iluștri devotați în credință și alipire către Biserică. Ca descenden al unei familii nobile, după terminarea studiilor secundare, fu primit în Roma la Academia nobililor eclesiastici; luă cu succes strălucit doctoratul în Sf. Teologie și în ambele drepturi. Fu hirotonit preot la 1890. Abia cu 30 ani împliniți, la 13 Mai 1900, este consacrat episcop în capela aceleiași Academii prin Cardinalul Satolli și numit episcop la dieceza de Gubbio, orașel vestit pentru lupul sfântului Francisc. Aici se arătară numaidecât însușirile păstorului zelos și harnic. În 1906, în consistorul papal din 9 Decembre, Mons. Dolci este ridicat la rangul de arhiepiscop titular de Nazianz și numit Delegat Apostolic pentru cele trei țări ale Americii de Sud: Peru, Bolivia și Ecuador. Aici, cu un zel vrednic de admirat, a renoit și a întărit ierarhia catolică în acele țări expuse ravagiilor francmasoneriei. În 1911 Ian. 27 Mons. Dolci trece arhiepiscop actual la Amalfi, unde rămase, spre mulțumirea generală, până în momentul când Sf. Scaun socoti a se folosi de însușirile lui alese și de pregătirea lui specială și a-l trimite într'un loc, unde prin mintea sa, ageră, abilitatea-i specială și râvna pentru Biserică, se arată cel mai potrivit. De fapt, la începutul războiului mondial fu trimis ca Delegat Apostolic la Constantinopol. Aici găsi un teren plin de dificultăți. La început oficialitatea turcă nici nu voi să-i recunoască calitatea de înalt trimis al unei puteri mondiale. Mgr. Dolci însă prin abilitatea sa a reușit să-și câștige și înaintea oficialității turcești și în mijlocul trimișilor puterilor streine locul și rolul ce i se cuveneau reprezentantului unei puteri cu influințe covârșitoare în lume și decan de drept al Corpului diplomatic. Activitatea Monsignorului Dolci la Constantinopol, în cursul războiului mondial, când cele mai multe țări erau în războiu cu Turcia și de aceea nu aveau reprezentanți oficiali la Poarta otomană, a fost cu adevărat prodigioasă. Câte mizerii a alinat, câte dureri a vindecat, pe câți a scăpat dela moarte! Grija ce o purta, prin intervenții și ajutoare, de nenumărații prizonieri de războiu, a fost cu adevărat binefăcătoare și alinătoare atât pentru dânsii cât și pentru ai lor cei de acasă, din țări îndepărtate. Aici a venit în contact Mgrul Dolci, făcându-le bine, și cu Români ajunși prizonieri la Turci și Bulgari. Dar și pentru Armenii masacrați în masse și pentru credincioșii ortodocși ai

patriarhiei din Fanar s'a întrepus cu toată dragostea sa de apostol al Romei, în numele celui mai sublim sentiment de umanitarism și de dragoste pentru aproapele. Armenii uniți și ortodocșii l-au numit »mântuitorul poporului lor«, iar patriarhul însuși al Fanarului »îngerul păzitor al poporului său«. — Pentru a arăta în formă vizibilă pe acela, a cărui dragoste o reprezenta și o revărsa asupra celor năpăstuiți, Mgrul Dolci a ideat un lucru îndrăzneț: de-a ridica o statuie — lucru nemai auzit în Capitala otomană și centrul de gravitațiune al ortodoxiei întregi — Papei dela Roma. Ideea îndrăznească nu numai c'a reușit, dar a reușit cu succes strălucit, întru cât la ridicarea statuei au contribuit bogătași de toate națiunile și confesiunile, până și mohamedani, iar la desvelirea ei a luat parte și fiul Sultanului. — Un rezultat strălucit și binefăcător pentru cultura creștină în Turcia a fost și aranjarea definitivă a sorții școlilor catolice din aceea țară, iarăși meritul Mgrului Dolci, merit pentru a cărui complectare a trebuit să plece odată Mgrul chiar dela București la Constantinopol pentru a aplana unele noi dificultăți ivite ulterior. La ce prestigiu și influință ajunse delegatul papii la Constantinopol se vede prea bine din cuvintele ministrului otoman Enver Pașa, care declarase, că Monsignorului Dolci nu-i poate refuza nimic.

E prea firesc deci, că în 1923, când, în România, în urma ostilităților provocate de unii răutăcioși în legătură cu atitudinea prelaților catolici la încoronare, raporturile recent create între țara noastră și Sf. Scaun ajunseser puțin cam răcite, Sf. Părinte a găsit în Mgrul Dolci pe cel mai potrivit și chemat să restabilească, ba chiar să întărească, legăturile de caldă pretenie între Țară și Scaunul papal. Mgrul Dolci s'a achitat de această misiune a sa în modul cel mai satisfăcător. Fără a produce multă zarvă despre sine, fără multă reclamă, a ajuns să-și asigure încrederea și simpatia celor mai hotărâtoare cercuri. Adevărat, că aici la ajutat și serviciul său prompt și loial, ce a fost gata al presta totdeauna cauzei românești, de câte ori i s'a cerut, ba și spontan, armonizând totdeauna foarte norocos interesele românești cu interesele bisericii catolice din România. Intre realizările cu efecte rămânătoare ale Mgrului Dolci cât a stat nunțiu în România amintim pe cea mai fundamentală și temeinică: *Concordatul*, o operă cu adevărat mare într'o țară ale cărei tradiții nu prea erau în convergență cu o apropiere regulată printr'un concordat sistematic cu ticanul, apoi aranjarea într'un spirit echitabil și cu salvagardarea cea mai desăvârșită posibilă a intereselor românești a problemei Statusului catolic transilvănean.

Despre activitatea însă vastă și multilaterală dezvoltată de Mgrul Dolci în România pot să facă mărturie numai actele și dosarele cuprinse în arhiva nunțiatului și a Secretariei de Stat a Vaticanului. Posteritatea le va cunoaște și le va aprecia.

Numai simpatiei de care a fost încunjurat Mgrul

Dolci tot timpul cât a stat în România, i se atribue regretul și bucuria generală, ce a cuprins pe toți, mai ales cercurile conducătoare, când a venit vestea ridicării sale la rangul de cardinal. Această simpatie s'a manifestat prin diferitele gesturi de apreciere și cadouri ce i s'au oferit celui ce pleacă din partea celor mai competenți.

Maj. Sa Regele Carol II l-a primit în audiență specială, reținându-l la dejun și predându-i marea cruce a ordinului: „*Serviciul credincios*“. Guvernul român a dat un banchet în onoarea Eminenței Sale, făcându-i cadou, ca amintire din România bună și orientală, o prețioasă cruce de aur în filigran, în stil bizantin. Corpul diplomatic, al cărui president de drept era, încă i-a oferit un banchet de despărțire; iar episcopatul catolic de ambele rituri i-a făcut cadou de amintire un frumos potir de aur cu inscripție potrivită și așezat într'un etui de piele cu stema cardinaliție în roșu. Clerul, instituturile religioase și credincioșii catolici ai Capitalei i-au oferit alte daruri prețioase: un rând de odăjdii, o icoană în stil athonit, un serviciu de masă șcl.

Tot o dovadă a înaltei aprecieri și a sincerei dragoste fiiștii, de care s'a bucurat Eminența Sa noul cardinal în țara noastră, a fost și serbarea de adio ce i s'a aranjat în București în ajunul plecării sale dela noi. Sentimentele tălmăcite de cei doi bărbați reprezentativi ai catolicismului românesc de ambele rituri (prof. Iosif Froilo și doctorul Aristotel Banciu) au fost sentimentele tuturor fiilor recunoscători ai acestei țări.

Simpatia și înalta apreciere a guvernului român față de Eminența Sa s'a subliniat și prin faptul din urmă, că guvernul român i-a pus la dispoziție un vagon princiar, cu care a călătorit până la Trieste, iar la actul plecării Eminenței Sale din Gara de Nord au luat parte din partea Guvernului Român D-l *G. G. Mironescu*, vice-președintele Consiliului de miniștri, ministru de interne și ad-interim la externe, D-l ministru al instrucțiunii și al cultelor *D. Gusti*, precum și D-l *Savel Rădulescu*, subsecretar de Stat la externe. La acest duos și pătrunzător act au ținut să fie de față și Exc. Lor *Dr. Theodor Cisar*, metropolitul latin al Bucureștilor, *Valeriu* al Orăzii și *Iuliu* al Clujului, Conte Carol Gustav *Majlath* de Alba-Iulia, președintele general al Agrului *Dr. Valer Pop*, fost ministru al justiției și alți mulți membri al clerului unit și romano-catolic din țară, precum și mulți credincioși din București.

Eminența Sa, noul Cardinal, în drumul său spre Eterna Cetate a mai făcut un popas fericit și mângâitor la Lugoj, la mult iubitul și mult apreciatul său confrate, prieten și fiu P. S. S. *Alexandru* al Lugojului, care a scos o prea frumoasă și entuziastă circulară despre meritele și activitatea extraordinară a noului Cardinal. Petrecerea la Lugoj a Eminenței Sale au fost zile de înălțare pentru toți, zile de glorie și strălucire a bisericii noastre române unite. Toți (pre-

fectul, primarul, școlile etc.) s'au grăbit s'aducă omagii de recunoștință și admirație marelui sfetnic al Papei.

Eminența Sa noul Cardinal s'a dus dela noi. Sufletul său însă l-a dus încărcat cu bogate amintiri din țara care l-a iubit și l-a stimat. Acolo, din aeropagul lumii, nu va uita de sigur pe nobilul popor românesc, care timp de 10 ani i-a acordat cea mai desăvârșită stimă și venerațiune; nu va uita nici mica, dar mândra și râvnica biserică română unită cu Roma străbunilor noștri, ci se va ruga pentru dânsa — a promis-o — și o va ajuta și sprijini cu sfatul, cu fapta, când va avea nevoie. De aceasta

suntem siguri. Și cu această speranță tare ne luăm și noi adio dela iscusitul diplomat, dela prietenul înfocat și iubitorul nefățărit al poporului românesc și al bisericii lui și prezentându-i omagiile noastre profunde de recunoștință și admirație, îi dorim ca Domnul Atotstăpânitorul, care conduce firul vieții fiecăruia, să-i hărăzească bogățiile și mulțumire în fapte mari, pășind pe calea binelui până la complectă desăvârșire și unire cu Acela, pe al cărui Vicar în lume îl slujește și sfăluște.

Intru mulți ani, Eminență, Preasfințite Stăpâne!
P. Dr. Tăutu.

Plecarea Eminenței Sale Angelo Maria Cardinal Dolci

Urmând să fie creat cardinal, adică principe purpurat al Bisericii Romane în ședința dela 13 Martie a. c. al Sacrului Colegiu, Prea Fericitul Părinte Papa Pius XI a rechemat pe Monsignorul Angelo Maria Dolci din postul de nunțiu apostolic dela București.

Prezentându-și scrisoarea de rechemare M. Sale Regelui Carol II, acesta l-a reținut la masă și l-a decorat cu marea cruce a ordinului nou înființat »Serviciul Credincios«, dispunând să i se dea onorurile cuvenite unui prinț moștenitor.

I s'au oferit două banchete: unul din partea guvernului d-lui Alexandru Vaida Voevod și altul din partea corpului diplomatic, al cărui decan de drept internațional era. De asemenea i s'au oferit și cadouri frumoase pentru neuitata activitate desfășurată în România. Intre altele o foarte prețioasă cruce în filigran de aur.

Episcopatul catolic i-a donat un potir cu o inscripție potrivită ce urmează să i se prezinte la Roma.

Clerul, instituturile religioase și populația catolică a Bucureștilor i-au adus alte daruri prețioase: un rând de odăjdii, o icoană în stil Athonit, un serviciu de masă etc.

Deosebit de acestea, Guvernul Român a avut grija să pună gratuit la dispoziția Eminenței Sale cuvenitul vagon princiar, pe care l-a și uzat Luni, 27 Februarie a. c., cu ocazia plecării, până la Trieste.

Duminecă, 26 Februarie a. c. organizațiile catolice de rit latin și românesc, federalizate în Acțiunea Catolică generală au dat apoi o mișcătoare serbare omagială, în semn de profundă venerațiune către Eminența Sa Angelo Maria Cardinal Dolci, sub protectoratul Excelențelor lor Alexandru Cisar, arhiepiscopul și mitropolitul latin de București și Dr. Valeriu Traian Frențiu, arhiepiscopul român unit al Orăzii.

Serbarea a început la orele 4 în vasta sală de solemnități a Institutului S. Maria din Pitar Moșu 13, într-o atmosferă de advărată familiaritate și intimitate catolică. Remarcăm în numeroasa asistență pe Excelențele lor Charles Palairat, ministrul plenipotențiar al Angliei, un catolic practicant; Ugo Sola al Italiei;

Graf von der Schulenburg al Germaniei; D. Gusti ministrul instrucțiunii publice, cultelor și artelor; Octavian Goga; General Petala; ministru plenipotențiar Barbu Constantinescu; episcopii Majláth, Pacha și Fiedler; prepozitul de Baia Mare Al. Breban; canonicii Dr. Ioan Georgescu; Dr. Ioan Coltor; Dr. Victor Macaveiu; Dr. Zombory; Durkovitch; Iovanelli etc.

La intrarea în sală a sărbătoritului, corul catedralei S. Iosif a intonat mărețul imn »Ecce sacerdos magnus«, după care, luând cuvântul, în franțuzește, Excelența Sa arhiepiscopul Cisar, a arătat bucuria obștească pricinuită de evenimentul fără precedent în analele istoriei noastre, când o față bisericească din România e ridicată la marele rang de cardinal al Bisericii Romane, principe eclesiastic de drept internațional. Au fost foarte mișcătoare cuvintele E. Sale despre columna lui Traian care acolo, în Cetatea Eternă, îi va aduce mereu aminte Eminenței Sale de nepoții marelui împărat, în mijlocul cărora a trăit și a muncit cu atâta spor timp de zece ani.

După un tablou vivanț, reprezentând iscălirea Concordatului între România și Sfântul Scaun Apostolic al Romei, a luat cuvântul în românește, cum se și cuvenia reprezentantului unei biserici naționale ca a noastră, Excelența Sa arhiepiscopul Dr. Valeriu Traian Frențiu. Cunoscând ca puțini alții viața și activitatea așa de bogată a Eminenței Sale, înalt Prea Sfințitul Frențiu a arătat această carieră ascendentă în toată splendoarea ei. Intâiu episcop în Gubbio lângă Loretto la vârsta de abia 30 de ani, pe urmă delegat apostolic în Peru și Bolivia, apoi arhiepiscop în istorica cetate Amalfi de lângă golful Neapol, iar în timpul marelui războiu încredințat cu grija sufletelor catolice din Orientul apropiat la Constantinopol, — iată etapele principale ale acestei cariere glorioase, înainte de venirea Eminenței Sale în mijlocul nostru la 1923. Eminența Sa ne-a iubit și sprijinit înainte de a veni în țară. Dovadă binele făcut prizonierilor români în timpul războiului. În ce privește felul cum și-a desfășurat Emin. Sa activitatea pe malul Bosforului ni-l

arată, de o parte, monumentul ridicat de popoarele recunoscătoare ale Orientului papei Benedict XV, împotriva prevederilor Coranului, asistând la această solemnitate însuș prinzul moștenitor al Turciei, de altă parte obținând Em. Sa pentru operele de caritate făcute tuturor neamurilor, decorații dela toate guvernele beligerante, aliate și centrale. Ce a făcut în acești zece ani din urmă, se știe și o știe mai cu seamă Prea Fericitul Părinte Papa Pius XI care, apreciind vredniciile Eminenței Sale, l-a chemat la rangul de principe purpurat al Bisericii Romane. De încheiere l-a rugat ca dragostea arătată în acești zece ani să ne-o păstreze și de aici încolo totdeauna și să-și aducă aminte cu drag de zilele petrecute aici și bunul Dumnezeu să-l țină la mulți ani în deplină sănătate spre binele Bisericii. — De mai multe ori cuvintele I. P. S. Sale au fost acoperite de vii și îndelung prelungite aplauze, iar la urmă, când exprima nădejdele ce legăm de noul stâlp al Bisericii Mame a fost cald ovaționat.

Au urmat reprezentanții societăților federalizate în Acțiunea catolică generală. D. Prof. Iosif Frollo în numele Asociației catolicilor din București; Dr. Aristotel Banciu, în numele secției București a Agrului și Gh. Rednic, în numele Astrului. Pentru a cunoaște ideologia adevărat creștinească ce inspiră pe reprezentanții mireni ai Acțiunii catolice, publicăm în altă parte atât discursul d-lui Frollo, cât și pe acela al d-lui doctor Banciu.

După o cântare la harpă și o poemă cu tablou vivanț din trecutul României în legătură cu S. Scaun, a luat cuvântul mulțumind foarte mișcat în italienește Eminența Sa Card. Dolci.

Buzele mele sunt mute, a spus Em. Sa, în fața manifestațiilor atât de covârșitoare de dragoste ale acestei nobile țări care este România Mare. Sunt neputincios a arăta întreaga mea recunoștință către această țară și către Suveranul Pontif care a binevoit a ridica umila mea persoană între principii Bisericii Romane. Nu serviciile ce nevrednicia mea a încercat să le aducă Bisericii, ci unic și exclusiv marea bunăvoință a Părintelui nostru Papa este cauza acestei înălțări.

După o scurtă schiță autobiografică, arătând cum s'au întrecut popoarele Orientului (Turci, Evrei, Armeni și Greci) să contribuie la înălțarea monumentului închinat »marelui papă al clipei tragice a lumii, Benedict XV«, Em. Sa are consolațiunea de a constata că i-a succes să sistematizeze raporturile dintre România și Biserica Romei și astăzi aceste raporturi sunt foarte cordiale. Dovadă chiar prezența atât de atentă, delicată și prevenitoare a d-lui ministru Gusti la această solemnitate. După ce a mulțumit ministrilor plenipotențieri străini și Prea Sfințiilor Confrați Episcopi a promis solemn: Acolo, departe de voi, voi înălța rugăciuni ferbinți la Domnul pentru propășirea marelui națiuni Române, pentru sănătatea Regelui ei, pentru toate familiile, pentru întreaga societate și pentru voi

toți cari ați ținut să-mi faceți această mișcătoare cinste.

Cuvintele pronunțate cu o limpezime și elan, demne de un membru al Sacrului Colegiu, au fost adeseori întrerupte de aplauze răsunătoare, iar la finea ovațiilor, omagiile și urările de bine parcă nu mai voiau să înceteze. Atât de mare era puterea de fascinare a celui ce a făcut prin meritul său personal Nunțiatura Apostolică a României un post diplomatic de primul rang, o Nunțiatură Cardinalică.

Serbarea s'a încheiat în acordurile înălțătoare ale Imnului Papal și Regal Românesc înfrățite.

P. Ioan Georgescu.

Cuvântarea d-lui Prof. Iosif Frollo

Eminență,

Ce greu e să vorbești când ești stăpânit de sentimente contrare. E ceea ce se petrece cu noi în această împrejurare solemnă. Simțim cea mai vie bucurie din pricina înaltei vrednicii ce urmează să primiți, dar în acelaș timp avem adâncă părere de rău că în curând ne părăsiți.

În numele Asociației generale a catolicilor din București la care sunt afiliate toate organizațiile catolice de rit latin, care m'au însărcinat să vă exprim cele mai respectuoase felicitări. Cinstea ce Vi se face, Eminență, până la un punct ne atinge și pe noi, pentru că e o mare cinste pentru orașul București să-și vadă nunțul devenind cardinal al Bisericii Romane, adică sfetnic și colaborator intim al Sfinției Sale Papa dela Roma.

Se pare, Eminență, că, în ciuda numărului și marilor greutateți ale clipei de față, generația noastră e totuș una din cele mai favorizate de Pronia Cerească. Pentru că ceea ce abia au îndrăsnit să nădăjduiească atâtea generații, noi am văzut îndeplinindu-se: milenara nedreptate istorică la care era supus poporul nostru a încetat în zilele noastre prin slăvita înfăptuire a României Mari. Dar aceasta nu e totul. Fericea înțregirii noastre naționale nu va putea fi desăvârșită decât din clipa când această Românie va avea o viață cu adevărat fericită. Dar iată că această forță morală a adevărului absolut, factorul esențial al fericii unui neam, se pregătește încetul cu încetul, cu ajutorul acestei Pronii, risipind treptat atâtea piedici dintre care cele mai caracteristice sunt prejudecățile false. Dar câte prejudecăți nu sunt pe cale de dispariție prin statornicirea de relațiuni diplomatice între Sf. Scaun și România, relațiuni diplomatice ferice pe care tot generația noastră privilegiată, ea cea dintâi, le-a văzut începând? Ce lacrimi de bucurie ar fi vărsat părinții noștri, dacă ar fi avut fericea pe care o avem noi de a putea săruta inelul episcopal al unui nunțiu apostolic în România! Contactul direct și continuu cu șeful Bisericii Catolice cât de mult slujește pentru a înfățișa religia catolică în adevărata ei lumină! Cum ea nu numai că nu favorizează nici o națiune pe socoteala celeilalte, ci le iubește pe toate de o potrivă, pentru că toate îi sunt fiice iubite cu titlu egal. Acest adevăr, atât de simplu și atât de important în acelaș timp că Biserica lui Isus Christos nu e internațională, ci supranațională. păstrând față de toate națiunile raporturile ce există între mamă și copii și nu cele dintre un frate mai mare și unul mai mic; ba chiar între mama cea mai iubitoare și copiii ei, pe care ea îi vrea fericiți pe toți și pe care îi iubește pe toți cu gingășie, fără preferințe, pentru că toți sunt ai ei; lucru vrednic de notat. Această dragoste care apreciază și cinstește toate caracterele diferite ale copiilor săi, caractere care alcătuiesc farmecul ei. Precum harul divin nu schimbă firea și pornirile noastre, ci ne înalță la o viață supranaturală, tot așa religia catolică nu schimbă și nu atacă de loc moravurile și geniul na-

țiunilor, ci le ridică, dinpreună cu calitățile cu care Provi-
dența Divină le-a înzestrat, la cea mai înaltă perfecțiune. Dar
ce a contribuit mai mult, Eminență, la răspândirea acestui ade-
văr ordinar aproape cu totul necunoscut în această țară,
dacă nu contactul zilnic al autorităților noastre oficiale cu per-
soana Nunțului? Prin devotamentul său egal pentru Roma și
România, el a dovedit până la evidență, pentru orice suflet
cumpănit, dragostea și sollicitudinea Sf. Scaun pentru țara no-
astră prin număroasele stipulații și convenții fericite, încheiate
între Sf. Scaun și România, la care Eminența Voastră ați con-
tribuit personal într'un grad așa de înalt.

Iată pentru ce, dacă Eminența Voastră ne puteți părăsi
cu inima liniștită după bunele servicii ce ne-ați făcut, pentru
noi e mai greu să ne despărțim fără de o adâncă părere de rău.

Dar ar fi dovadă de egoism să ne oprim la mâhnire și
să nu căutăm ceea ce ne mângâie: prilej mai întins de a sluji
lui Dumnezeu și Bisericii. De aceea cu smerenie mulțumim Sf.
Părinte pentru înalta sarcină la care Vă chiamă; noi Vă urăm
cele mai frumoase izbânzii pentru slava lui Dumnezeu în postul
înalt ce veți primi și Vă rugăm să Vă aduceți aminte chiar la
Roma de România și de catolicii Români care V-au iubit mult.
Totodată Vă rugăm, Eminență, să împărtașiți personal Sf. Pă-
rinte umila noastră supunere filială, credința noastră neclătită
și nădejdea noastră tare pentru viitor.

Cuvântarea d-lui Doctor Aristotel Banciu

Eminență,

În preajma plecării Eminenței voastre dintre noi, credin-
cioșii parohiei unite și membrii Agru-lui din București sunt
animați de un dublu sentiment, acela al bucuriei că Vă duceți,
în cel mai înalt rang ecleziastic și spiritual și acela al regre-
tului că de azi încolo vom fi lipsiți de binevoitoarele și părin-
teștile consilii ce ne dați nouă celor care ne găsim în marea fa-
milie universală a cărei cap suprem este Sfântul părinte dela
Roma.

Ori unde ați fost, fie ca conducător de turmă credin-

cioasă, fie ca delegat apostolic, ați binemeritat dela fiii credin-
cioși ai bisericii catolice devotament și recunoștință pentru
blândețea, bunătatea și tactul ce ați întrebunțat în toate acțiunile
Eminenței Voastre.

În țările Americii de Sud precum și în orientul apropiat,
în calitatea de plenipotențiar ați depus cea mai devotată muncă
spre a împăca oamenii între ei și a-i împăca cu Dumnezeu. Ați
îmblânzit furia ce naște din nepotolirea instințelor umane
joase ceea ce v'a adus suprema satisfacția de a vedea popoare
neecatolice ridicând ca recunoștință pentru opera ce ați săvâr-
șit, un imn de slavă celui care intruchipa duhul împăcării —
sfântului părinte Benedict XV, imn concretizat printr'un măreț
monument.

În țara din care plecați acum și unde Vă găsiți din 1923
ați colaborat cu patrioții români la făurirea unui act a cărui te-
meinicie este atât de solidă încât va dura „aere peraeuius”.
Cu această ocazie ați contribuit și consimțit ca fiii spirituali ai
bisericii catolice să înceteze legăturile lor ierarhice în afară
de teritoriile țării noastre și ei să aibe îndreptate privirile lor
în spre capitala țării, iar căpeteniile acestora se fie numai
dintre cei care să nu simbolizeze neînțelegeri de rasă ci, din
contra, să fie conduși de spiritul împăciuirii între diferiții lo-
cutori ai țării.

Ați colaborat la o operă care face ca actualele granițe
ale scumpei noastre patrii să fie recunoscute și întărite de un
act emanând dela unul din cele mai puternice foruri univer-
sale, reprezentând cel puțin 350 milioane suflete răspândite pe
tot globul pământesc.

Noi românii uniți, prin grijile D-Voastre părintești suntem
așezați, prin concordatul dintre Sf-tul Scaun și țara noastră, în
locul de cinste, situându-ne în fruntea celorlalți frați de aceeași
credință religioasă și recunoscându-ni-se în același timp și ca-
racterul de *biserică românească*, ni s'a recunoscut de aseme-
nea, cu ocazia tratativilor avute reînființarea vechiului episco-
pat de Maramureș ceea ce desigur este meritul Eminenței
Voastre, suntem profund recunoscători pentru această.

Cunoscând distinsa personalitate și activitatea rodnică
și binefăcătoare a Eminenței Voastre de până acum, suntem
încredințați că și în noua și atât de binemeritata calitate de
cardinal al Bisericii Romane veți păstra aceiași sollicitudine Bi-
sericii unite cu Roma cât și neamului nostru și veți privi cu
bunăvoință licăririle plâpânde ale nizuințelor noastre spre îm-
păcarea între oameni prin unitatea credinței în mijlocul marelui
familii catolice.

Cum a fost instalat de cardinal Eminența Sa Angelo M. Dolci

Consistorul secret și impu- nerea beretei de cardinal.

Este știut că Sf. Părinte Papa Pius XI în ziua
de 13 crt. a ridicat la rangul de cardinal șase di-
stinsse persoane ale Bisericii Catolice: *Angelo Maria
Dolci*, arhiepiscop de Hierapol, nunțiu ap. în România,
Petru Fumasoni-Biondi, arhiepiscop de Dioclea, dele-
gat apostolic în Statele Unite ale A. N., *Maurilio Fos-
sali* arhiepiscop de Torino, *Rodrigo Villeneuve*, ar-
hiepiscop de Quebec, *Elia dalla Costa*, arhiepiscop
de Florența și *Teodor Innitzer*, arhiepiscop de Viena.

Instalarea nouilor cardinali se face după un anu-
mit ceremonial. Întâi papa îi publică în consistorul
secret, unde sunt de față numai cardinalii, pe care-i
întreabă, cu obișnuitul *Quid vobis videtur: Ce vi se
pare?* Această publicare s'a făcut în 13 crt. după ce
papa și-a ținut frumoasa și bogata cuvântare (alocu-
ție). După publicare îndată șeful de cabinet (maestro
di Camera) al Secretarului de Stat, însoțit de Secre-
tarul-notar al Cancelariei Apostolice, s'au dus la lo-
cuința nouilor Cardinali ducându-le întâiul *notificarea*
biglieto), iar al doilea *decretul* de numire de cardinal.

Mgrul Dolci a primit pe cei doi trimiși ai Dica-

steriilor la locuința sa dela Academia Nobililor Ecle-
siastici, în prezența mai multor prieteni și binevoitori
ai săi. Biletul de numire l-a dat să-l citească E. Sa
Mons. *Zonghi*, arhiepiscop tit. de Colosse, președintele
Academiei pontificale a nobililor ecleziastici, iar de-
cretul de numire E. Sa Mons. *Guarnieri*, episcop de
Aquapendente. Nu mult după aceasta sosi cerimonie-
rul papal Mons. *Dante* care-i comunică noului purpu-
rat că Joi în 16 crt. orele 9,30 a. m. în biserica sf.
Petru sf. Părinte va așeza pe capul nouilor cardinal
bereta cardinaliție.

După aceste comunicări este obiceiul ca nouilor
cardinali să li se facă așa numitele vizite *di calore*
(de căldură), când personalități distinse ale Curiei Ro-
mane, ale Corpului diplomatic și ale patricienilor ro-
mani vizitează pe noii creați și le prezintă felicitări.
Și pe Eminența Sa Cardinalul Dolci l-au felicitat multe
înalte personalități ale Corpului diplomatic, prieteni, cu-
noscuți și admiratori. Dintre felicitatori n'au lipsit nici
miniștii României la Vatican și Quirinal, EE. LL. *Va-
siliu* și Ghica, cari au dat și un banchet în onoarea
noului cardinal prieten al României.

Impunerea solemnă a beretei cardinaliție a avut

loc Miercuri în 15 crt. orele 6,30 d. m., când noii cardinali se prezentară la Secretarul de Stat, Em. Sa *Pacelli*, iar de aici cu mare cortegiu trecură în sala consistorială, unde nu peste mult sosi sf. Părinte înconjurat de nobila Sa Curte. La ceremonie au luat parte numeroase personalități înalte din lumea diplomatică și bisericească.

Cardinalii fură conduși înlăuntru, unul câte unul, întâiul Eminența Sa Cardinalul *Dolci*. Apropiindu-se de Tronul pontifical, cardinalul îngenunche în fața Sfântului Părinte, se pleacă adânc și în semn de complectă supunere și reverință îi sărută emblema dela picior. Papa ajutat de ceremoniarul și garderobierul pontifical i-a pus fiecărui cardinal mozzeta și bereta roșie. Cardinalul se scoală și papa-l îmbrățișează în semn de dragoste părințească. Apoi au trecut cardinalii noi la stânga Tronului papal.

După ce s'a terminat ceremonia impunerii beretei cardinaliției, Eminența Sa Cardinalul *Dolci* trecu în fața Tronului papal, de unde, în numele său și al colegilor săi, rosti următorul discurs :

Preafericite Părinte!

În aceste clipe atât de memorabile ale vieții noastre în care Sanctitatea Voastră ne remiteți insigniile demnității de Cardinal, un val de afecte gingașe cuprind inimile noastre, iar graiul nu poate să exprime toată recunoștința noastră.

Nu au fost nici persoanele noastre, Preafericite Părinte, nici serviciile pe cari noi le-am adus Bisericii acelea cari au putut să ne învrednicească de o cinste așa de înaltă, ci singur numai bunătatea mare a inimii Voastre generoase.

Va rămânea neștearsă în sufletele noastre recunoștința, care ne va face să înălțăm la Dumnezeu și cu mai multă râvnă rugăciuni pentru prețioasa viață a Persoanei Voastre Auguste, și ne va mâna cu un nou avânt, ca să consacram energiile noastre, toate formele activității noastre, pentru biruința aceluia ideal sublim, care caracterizează gloriosul Vostru Pontificat și-i imprimă fisionomia proprie: *Pax Christi in Regno Christi*.

În înțeleptele Voastre Enciclice aceasta deviză ne deschide lămurit un imens orizont, cu vederi grandioase, pentru a reda popoarelor adevărata pace, pacea lui Isus, care nu se poate obține fără revendicarea drepturilor sale suverane asupra indivizilor, asupra familiilor, asupra societății, asupra tineretului atât de scump inimii Voastre.

Aceasta revendicare, care a fost totdeauna gândul stăruitor al Pontificatului Vostru, în acest An Sfânt, în acest general și mare Iubileu de ispășire, să se poată realiza pedepplin, desăvârșit și pretutindeni, iar pentru noi să fie un imbold puternic pentru a reclama pe oamenii de bună învoire la gânduri sfinte, la sfinte înălțări, să fie pentru noi ținta precisă a slujbei noastre pentru a ne aduce aminte, cu o evlavie și cu o credință tot mai vie, de Sfântul Sfinților, care s'a jertfit pe altarul depe Golgota pentru a întipări pe fruntea omenirii întinate cu păcat sărutul împăcării și al păcii.

Iar acum mie, care vin din Orient, să-mi fi permis a formula o dorință, o pioasă cerere :

Privirea Voastră paternă, Preafericite Părinte să fie îndreptată cu duioșie spre îndepărtatul și apropiatul Orient;

acolo sunt speranțele Voastre, pentru a îmbrățișa acele popoară într'o îmbrățișare de dragoste în Impărăția lui Christos.

Să nu cruțați pentru dânșii nici grijă, nici ajutoare, gata să fie totdeauna caritatea Voastră inexhaustibilă a alerga acolo unde lipsa este mai mare, și suferințele mai arzătoare.

Dumnezeu să se îndure să umplă inima Voastră, astăzi așa de amărâtă pentru atâtea fărădelegi, de bucuria de a putea vedea acele popoare împrejurul mormântului Verhovnicului Apostolilor și să îndrepteze cătră Voi, Papa Misiunilor, cântarea „*Unicului Păstor al Unicei turme*” omenirea înfrățită întru Christos.

Papa a răspuns acestui duios și afectuos discurs cu o cuvântare plină de afecțiune părințească, arătând nouilor principii ai Bisericii, cu ce ochi sunt ei priviți *de oameni, de Biserică și de Mântuitorul* însuși. — Înaintea *oamenilor* sunt persoane distinse, care și-au împlinit datoria ct cea mai desăvârșită conștiință în toate domeniile unde au lucrat și de aceea vrednici de-a fi ridicați la ranguri așa de înalte în sânul Bisericii. — În fața *Bisericii* sunt fiii ei dragi, pe cari i-a însoțit cu grija Ei de mamă în toate greutățile ce le-au întâmpinat în misiunile ce le-au avut și acum bucurându-se îi distinge cu aceste insignii roșii ca semn al sângeroaselor lupte ce le-au purtat pentru onoarea și folosul Ei, al lui D-zeu și pentru binele sufletelor. — Iar în ochii lui *Is. Hristos* sunt fii iubiți, pe cari îi chiamă la sacrificiu complect pentru Biserica Sa, pe care dânsul a sfințit-o, dându-și sângele său nevinovat pentru Dânsa. De aceea și dela noii purpurați așteaptă ca prin activitatea și sfințenia lor proprie să contribuiască la sfințenia generală a Bisericii. În numele lui Isus Hristos, al cărui vicar este, sf. Părinte îi binecuvintează pe ei personal și toate gândurile și dorințele lor de realizare dela Apus la Răsărit, dela Amiazăzi la Miazănoapte. — Sf. Părinte s'a retras, iar noii purpurați au făcut vizita de rigoare Cardinalului Secretar de Stat.

Consistorul public și impunerea pălăriei de cardinal.

Joi în 16 crt. a avut loc în biserica sfântului Petru, cu mare solemnitate, un consistor public, în care s'a tratat și cauza de canonizare a fericitului Andrei *Fournet*, preot de mir, întemeietorul Congreg. Surorilor Sfintei Cruci, numite și Fiicele sfântului Andrei, și în cadrele căruia sf. Părinte a conferit nouilor purpurați locurile lor în consistorul papal și pălăria roșie cardinaliție. Eminentissimi purpurați, după ce au depus jurămintele prescise în capela sf. Petronila, au fost introduși în consistor de către colegii lor Faulhaber, Enrico Gasparri, Capotosti, Lauri, Lepicier, Segura J. Saenz, Pacelli, Marchetti-Selvaggiani, Rossi, Serafini și de către cardinalii diaconi Laurenti și Verde. Nouii purpurați s'au apropiat de Tronul papal așezat în navata sfinților Processus și Martinian, au făcut cele trei închinăciuni de reverință, au sărutat piciorul sfân-

tului Părinte, care i-a îmbrățișat, apoi au fost conduși la locurile indicate lor în consistor. După terminarea perorării cauzei fer. Fournet și după răspunsul sfântului Părinte dat prin Ill-mul Mons. Antonio Bacci, Secretarul brevelor către principii, noii purpurați s'au apropiat din nou și au primit din mâinile sfântului Părinte, ajutat de ceremonierul papal, Mons. *Respighi* și de garderobierul papal, pălăria roșie de cardinal. Sf. Părinte s'a retras apoi în palatul Vatican, unde a avut loc consistorul secret, în care papa li-a *inchis* și peste puțin le-a *deschis* gura nouilor cardinali, asemnându-le titlurile bisericilor cardinalității. Em. Sa Card. *Dolci* a primit titlul bisericii Santa Maria della Vittoria. — După ce s'au făcut mai multe complectări de episcopii, sf. Părinte s'a retras, noii cardinali s'au dus în vizită la Em. Sa Pacelli, cardinalul Secretar de Stat, apoi făcând o vizită la Preasfântul Sacrament în San Pietro, în-

sofiți de garda elvețiană și de anturajul lor, au părăsit Cetatea Vaticanului.

În aceeași zi Mons. *Federico Callori di Vignale*, primgarderobier al Vaticanului, însoțit de Mons. *Lazzari*, vicegarderobier, au dus la locuința nouilor cardinali pălăriile roșii primite în consistorul public.

Așa s'au terminat aceste înălțătoare solemnități de instalare a nouilor cardinali. — Cardinalul nostru Em. Sa Angelo Maria *Dolci* a fost repartizat la Congregațiile Orientală, a Riturilor și a Afacerilor bisericești extraordinare, unde, suntem siguri, că vom avea în dânsul pe cel mai devotat sprijinitor nu numai al cauzelor bisericii românești, ci și ale Țării noastre și ale Neamului.

Dumnezeu să ni-l țină la mulți ani.

P. Dr. Tăutu.

Eminența Sa Card. Dolci la Lugoj.

Eminența Sa *Angelo Maria Card. Dolci* înainte de-a părăsi pământul binecuvântat al Țării noastre a mai făcut un popas de câteva ore la Lugojul Preasfințitului *Alexandru*, voind prin aceasta, evident, să-și arate afecțiunea pentru acela care nu numai că este un strălucit reprezentant al literaturii noastre bisericești, scriitor cu inimă și cu plasticitate de stil neîntrecut, ci a cărui ființă este pătrunsă toată de dragostea și devotamentul gata până la jertfirea de sine față de Roma papală, leagănul credinții și al ființei noastre etnice.

»Sionul Românesc« din 15 Martie crt. No. 5—6 descrie pe larg cadrele între cari a avut loc această vizită cardinaliție la Lugoj. Însoțit de Exc. Sa Pacha al Timișoarei, Em. Sa Cardinalul Dolci sosește în Lugoj cu acceleratul Marți în 27 crt. dimineața, primit la gară de Exc. Sa episcopul *Alexandru*, de primarul orașului, Dr. *Bireescu*, de reprezentanții clerului gremial și extern și de mulți credincioși din Lugoj. Este salutat și ovaționat. Cardinalul e dus în alaiu la episcopie, unde celebrează sf. Liturghie în capelă. La orele 11 vizitează catedrala, care a acum se pictează Lumea, carea a aflat repede de prezența unui cardinal veritabil la Lugoi, a umplut biserica și-l privea cu admirație. Cardinalul, după ce a vizitat amănunțit splendida pictură ce se zugrăvește pe pereții și tavanul catedralei, declarându-se extaziat și mulțumit de ea, la rugarea Ex. Sale, ține o scurtă cuvântare mulțimii adunate, spunându-le că e adânc emoționat de primirea ce i se face, promite că acolo la Roma în rugăciuniile Sale va cuprinde în totdeauna pe întreg poporul românesc în frunte cu gloriosul său rege Carol II, biserica rom. unită și dieceza Lugojului,

împreună cu episcopul său. Impărtășește apoi celor prezenți binecuvântarea papală.

La orele 11.30 are loc o recepție solemnă la episcopie unde-și prezintă omagiile noului Cardinal Ex. Sa ep. *Alexandru*, Il. prepozit Dr. *Ioan Boroș* în numele capitlului catedral, elevele române unite și rom. catolice dela școala normală din Lugoj, o delegație a Surorilor »Notre Dame«, o delegație a elevilor dela convictul diecezan. A plăcut mult cardinalului discursurile omagiale rostite în franțuzește, precum l-a impresionat foarte delicat buchetul de flori din 40 garoafe roșii, proaspete, oferite de congregația elevilor dela șc. normală. La orele 12.30 l-a omagiat pe înaltul oaspe Corul »Lira«, fala Lugojenilor.

La orele 13 a avut loc o masă festivă la care au luat parte toate notabilitățile Lugojului: prefectul Dr. *Titus Olariu*, primarul Dr. *Bireescu*, Exc. Sa Pacha, D-l *Bilciurescu* secretar de Legație, reprezentanții clerului etc., etc. Toasturile rostite au fost toate de o frumuseță clasică, îndeosebi plin de gingășie și spirit a fost toastul Exc. Sale *Alexandru*. Au mai tostat Dr. *Iuliu Rațiu* secretar ep., Păr. *Leandru Gayraud*, asumpționist, Dr. *V. Lohan* în numele Agrului, Dr. *Titus Olaru* prefectul județului, Exc. Sa Pacha al Timișoarei. Banchetul a luat sfârșit într'o atmosferă de intimitate și cordialitate, care numai în lumina Bisericii catolice se poate simți.

D. m. cu rapidul Cardinalul Dolci a părăsit Lugojul ducând cu sine nostalgia unei Țări pe care a cunoscut-o și iubit-o mult, dar lăsând și regretul sfâșietor al fiilor ei, cari l-au iubit și-l vor iubi mereu.

P. Dr. T.